

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Nj. veličanstvo svitli cesar je podelil ministru za trgovino, markiju Bacquehemu »veliki križ reda Leopolda«, to pa najbrž za voľjo njegovih zaslug glede na nove trgovinske pogodbe. — V državnem zboru so sklenili postaviti, ki izpremeni nekoliko poučevanje v pravoslovnih vedah in bodo le-te posebnost ne-kaj bolj domače, avstrijske. — Na vrsto pride sedaj v drž. zboru razprava o »borznem davku« t. j. plačevati bode tudi listini nekaj davka, ki tržijo samo s papirji, ki imajo vrednost denarja pa se lahko prodajo za višjo ali nižjo ceno. Za to kupčijo so posebne hiše v velikih mestih n. pr. na Dunaji, v Berlinu . . . in imajo njim je »borza«, ime, ki pomeni toliko, kolikor možnja ali denarnica. Le-ta kupčija pa je najbolj v rokah judov in brž zato ni imela doslej davka.

Štajarsko. V Gradi se še volilci niso zjediniili, komu da bi naj dal svoj glas za državno poslanstvo. Liberalci in nacionalci t. j. stari in mladi Nemci si stojijo nasproti; prvim je župan dr. Portugal na čelu in zato je mogoče, da zmaga stranka nemških liberalcev, ali kakor je znano, za slov. ljudstvo niso ne stari ne mladi Nemci sreča. — Zoper to, da se štajarska c. kr. kmetijska družba izpremeni, ugovarja več kmetijskih podružnic in kolikor sodimo, storit to po vsej pravici.

Koroško. Našim sosedom, koroških Slovincem se je posrečilo pridobiti si v nekaterih občinah slov. zastop in kar je najbolje, v taci, v katerih so najhujši kričarji doma; v Dobri vasi je propadla Plavčeva, v Kotnari vasi pa Kirschnerjeva stranka. — Mestni zastop v Celovcu se brani še nadalje slov. dopisov ter išče uzrokov, da jih pošlje nazaj. Mislino, da jih ne najde tako k malu.

Kranjsko. V neko vas na Dolenjskem je prišel neke dni nek gosposki slepar ter se je ponudil kmetici, da ji »naredi denar«, če mu ga ima kaj »za mušter« dati. Zena si nato izposodi pri sosedu petdesetak in z njim jo popiha potem slepar, ne da ji naredi družega. Doklej se bodo ljudje tako nemmni, da čerjo delati si denar! — Deželno gledališče v Ljubljani bode v kratkem dogotovljeno in v njem bodo tudi slov. predstave ter bode tako se le v resnici deželno.

Primorsko. Kakor se kaže, dobijo v Gorici že vendar-le slov. ljudsko šolo. Mestni zastop se je sicer se brani, toda veliko število starišev, ki prosijo za-tjo, prisili pa jih nazadnje, upamo, na to, da se taka šola za njih otroke postavi na stroške celega mesta. Vlada mora, ako jej je kaj do pravice, gledati na to, da se mestni zastop ne odlegne svoji dolžnosti.

Tržaško. Posojilno in hranilno društvo v Trstu ne najde od slov. strani toliko podpore, kolikor je zasluži. To sicer ni lepo, vendar pa sodimo, da si dobi sčasom dovolje zaupanja pri ljudéh in s tem tudi podpore. — Ker primanjkuje mestni kasi v Trstu denarja, zato vzame mesto novo posojilo 800.000 fl., toda slov. poslanec, g. Nabergej nasvetuje, naj prevzame država laško gimnazijo in realko v svojo skrb, ako je teh šol v resnici potreba. Ali take potrebe brž ni za-nji in zato si mesto ne upa s tako prošnjo pred vlado.

Hrvaško. Sabor ali deželni zbor v Zagrebu se ni dovršil svojega dela, vendar pa ga je vlada poslala »na počitnice«. Ni še gotovo, kedaj začne iz nova svoje posvetovanje. — Na Hrvaškem ste samo dve stranki, vladna ali »narodna« in ta gre z vlado kar slepo ter »stranka prava«, ki se ji ustavlja. Zadnja pa je slaba in ni upanja, da se kedaj ukrepi, ker je preveč — divja.

Vsled tega misli prejšnji ban, grof Pejačević, da bode treba nove, srednje stranke. Naj le stopi k malu na dan!

Ogerska. Pri zadnjih volitvah državnih poslancev je vlada vendar-le izgubila nekaj svojih mož in stranka grofa Apponyi je narasla na število 62 poslancev. To je vsekako pomenljivo, ali če je v tem za državo sreča, zna le Bog, kajti grof Apponyi suče plašče preveč po vetru in tudi Madjara je v njem preveč; ubogim Slovakom, Srbom in tudi Nemcem pač z njim ne pristije mišle solnce.

Vunanje države.

Rim. Nekateri listi so bili prinesli novico, da so sv. oče Leon XIII. povzdignili novega nadškofa v Ostrogonu, Vaszary, že v čast kardinala rimske cerkve, ali to ni resnica ter so mu sv. Oče dali le pravico do službene obleke enake, kakor dobaja kardinalu.

Italijansko. Na večih vseučiliščih so se dijaki uprli svojim profesorjem ter je vlada vseučilišče v Napoli in v Turinu zaprla na več mesecev. Pravi se, da je naščula Crispijeva stranka mladeniče zoper naučnega ministra Villarija. Ne znamo, čemu je ravno ta minister uni stranki toliko na poti, ali še pa ima mož kje preveč vere?

Luzitansko. V tej državi so dolgovti ljudem do grla prišli in zato išče sedaj vlada poti, da se jih vsaj za nekoliko odkriža. Doslej pa se ne pozna druge pomoči, kakor da se uradnikom manj izplačuje, tirja pa višjih davkov. Za to pa pač ni treba veliko uma, toda vpraša se, ali se oboje da izpeljati.

Francosko. Veliko sitnoba ima republika s svojo novo carino in za sedaj je to najhujše glede na sosednjo Spanijo. Tam nočejo nič več vedeti o francoskem blagu in to je velika škoda za francoske trgovce, ali tudi za španske ni koristno. To čutite tudi obe vladi, toda nobena neče biti v tem prva, da odjenja kaj na ljubo drugi. Najbolje bode za-nji, če storite to obe ob enem. — Francoski delalci so izdali nek »manifest« ali oznanilo do vlade, v katerem se tirja bolj živež, bolj stanovanje in bolj delavnice. To sicer ni malo, ali če je mogoče, ni preveč tirjali teh rečij.

Angleško. Kdo bode angleški kralj, če umrje sedanja kraljica? O tem vprašanju si belijo nekateri ljudje lasi svoje, vendar pa se to ne reši težko, saj še živi kraljica Viktorija, nje sin, princ Albert in tega sin, princ Jurij, zatem še dve hčeri, vojvodinja Fife in nemška cesarica Viktorija ter še več drugih, ki imajo pravico do te časti.

Nemško. Boj o novi šolski postavi bje se v Berlinu še z veliko silo, ali vse kaže, da zmaga naučni minister grof Zedlitz s svojim načrtom, kajti cesar stoji odločno na njegovi strani pa tudi državni kancelar, grof Caprivi. Ostali ministri pa so bolj omahljivi, liberalci stavijo še svoje zaupanje najbolj na ministra Micquel pa Bennigsen, dež. predsednika v Hannoveranskem.

Rusko. Močna stranka v Peterburgu dela na to, da odjenja vlada v svoji sili na poljske katoličane ter jih ne sili več, da prestopijo v pravoslavno t. j. rusko cerkev. Čas je v resnici za to, da preneha ta nesrečna sila, ali mi še nimamo veliko upanja na to.

Bohgarsko. Minister Stambulov se ni ozdravel in zdravnik ni mogel najti kroglice, ki je ministru obtičala v mesu. Nevolja zoper ruske spletke je splošnja ali kaj more mala državnica zoper tako, kakor je ruska!

Srbsko. Trgovinska pogodba z Avstrijo bode v kratkem času gotova, kajti pogajanje se vrši na Dunaji brez večjih ovir. Sicer pa to ne more biti drugače, saj je trgovina z Avstrijo skorej edina, ki je tega imena vredna.

Tursko. Nekaj se je turski vladi sedaj izgodilo,

kar že dolgo ne. O novem letu je spravila namreč toliko denarja skupaj, da je mogla plačati ruskemu carju celo letno odškodnino iz zadnje vojske. Enako srečo je imela še samo enkrat doslej.

Afrika. Novi khedive v Egiptu, Abas paša, je odpravil patentni davek, ceno soli pa je znižal. Kaj takega se ne izgodi lahko kje v kakšni drugi državi. Tudi v Egiptu se tega niso učakali v prejšnji dobi.

Amerika. Republika Čilijška išče posojila in najljubše ji bode, če ji ga kdo ponudi za 25 milj. Z denarjem hoče izplačati dolg, ki ga je napravil predsednik Balmaceda s tem, da je izdal denar iz papirja brez prave podlage, kakor je je treba pri takem denarju.

Za poduk in kratek čas.

Družba sv. Mohora v naši škofiji.

Ravno pred tremi leti smo na tem mestu spregovorili o družbi sv. Mohora. Zopet nas miče pogledati, kako se je družba v treh letih razvijala po naši lavantinski škofiji. V obče naznajamo vesel napredek. Število družbenikov narašča od leta do leta in je v teh treh letih poskočilo za 4408 udov. Pred tolikim številom — čako dol! Ako bi pa utegnili tu ali tam v koga zapičiti svoje pero, ne storimo tega, da bi ga ranili, in da bi ga bolelo, marveč da ga nekoliko požegetamo, da se prebudi, in hitro stopi v vrsto udov, kjer ga čaka prostor, da ga bo nikjer redčine v naših vrstah.

Vemo sicer, da ima na svetu vsaka reč svoje meje, in da tedaj tudi število družbenikov družbe sv. Mohora ne bo večno rastle; isto tako pa smo si tudi svesti, da se po nekaterih krajih smejo nekočkrat široko stopiti, in se njim ni treba bati, da bi se že spodtekli na skrajnem mejniku.

Nek stari kmet — oče Andraš — imel je polno klet vina. Dolga vrsta sodov hranila je starino vseh bolj-sih let, odkar je bil on gospodar. Časih je kmet zahajal v klet, da pogleda, če se čepek drži, a tudi da pokusi, koliko je starina od zadnjega obiska gljisa, in koliko bi tedaj utegnla tudi več vredna biti. Toda kakor pravimo, to se je zgodilo le redko kdaj, kajti kilor prepogostem zrači klet, njemu prepil sod za sodom izkota na svetlo. Pokušal pa je naš oče Andraš slednji sod, in vsak letnik je pohvalil, rekši: Dober si, dober. — a Drašek se ima boljsega — in prestopil je k soseščnemu sodu. Tako je prečnil in pohvalil vse letnike notri do zadnjega sode, ki je bil globoko v kotu v temo obsojen. Ta je hranil najboljšo starino in poznalo se je že po malcu, ki je po sodu rastle, da že dolgo nikdo ni več gibal tega sode. Naš Andraš tedaj potipa po sodu in poišče pilko, potem pa ga polahkoma par kratki vdari po glavi, kakor oče pogladi svojega najljubšega otroka, naliže si kozarce in ga nese na luč, da se solnčni žari z njim poigrajo in potem pripravi svoj jezik, kakor otrok za matrine prsi, da pokusi zlahkno kaptjico. Fini okus razvedri mu oko in mu lice oveseli, da troje peres ne opiše zadovoljnosti njegovega obraza. Zdaj oče Andraš se enkrat spregovori, da izreče kotnjaku zasluženost hvalo, in potem se pristavi: Ti si moj, jaz sem tvoj, pri tebi ostanem. — In pri tem sodu je gasil kmet svojo žejo, dočim je ni pogasil.

Kam-li meri naša povest? — Število udov družbe sv. Mohora vseh posameznih let je hvalevredno; a se more še vedno poboljšati in ne bomo prej nehali napinjati svojih moči, dočim najvišjega števila ne dosegemo. Še le polom hočemo zadovoljni mirovati in reči: pri tem številu zdaj ostanemo.

Poglejmo tedaj stanje družbe sv. Mohorja po dekanijah in župnijah naše škofije!*) »Slov. Gosp.« si ne more kaj, da bi nekaterih župnij ne zapisal v svoje zlate bukve, tistih namreč, ki se odlikujejo po številu udov. Šolarjev učeniki sicer ne smejo več vrstiti po njih pridnosti, a »Slov. Gosp.« se to ne zdi niti dosledno niti naravno. Zakaj pa posestnik mora trpeti, da mu njive in vinograde postavijo v prvi in drugi razred? Zakaj pa ne vse v jeden razred? Toda tukaj gre za — dačo. »Slov. Gosp.« pa se drži konservativnih načel in se zapisuje vse, ki to zaslužijo, v svoje zlate bukve. Zdaj ste pa gotovo radovedni, kdo bo prvi in kdo drugi?

Prvi je Sv. Miklavž nad Laškim; steje 13 udov na sto ljudi, ali 13 od sto: »Slava mu!« V drugi vrsti imenujemo Sv. Marijo Nazaret (11 od sto): Živila! V tretji vrsti stojita Sv. Andraž nad Polzelo in Šmihel za bregom (10 od sto): Na mnoga leta! In tem najbližji so: Sv. Stefan v Spodnji Polskavi, Sv. Magdalena pri Kape-lah, Sv. Mihael v Veržeji (8 od sto).

Smešnica. Razgovarjali so se v nekej družbi, da so bili v starodavnih časih mnogo večji ljudje, kakor dandanes. Naš prvi oče Adam je bil baje celo čez tri-deset metrov visok, a Eva samo par metrov manjša. »Preubogi Adam« reče na to neki gospod, »ako je bila Eva tako velika, kako dolg je bil se le nje jezik!«

Razne stvari.

(Slovesen krst.) Na svečnico je bil na cesarskem dvoru slovesen krst unukinje Nj. veličanstev, hčere najvojvoda Franca Salvatorja in Marije Valerije. Kuničica je bila presveta cesarica in mladi nadvojvodinji so dali ime Elizabeta Marija Ignacija.

(Društvo.) V Vojniku smuje se »katol. polit. društvo« in so pravila za-nj že poslali c. kr. namestniki v Gradec v potrjenje. Ime bode društvo »Edinost« in mi mu želimo, naj edini vse slov. može v trgu in iz okolice in lepo in uspešno delovanje na polji narodne izornike.

(Vabilo) k javnemu letnemu zborovanju, katero priredi »Katoliško politično društvo v Slatini« 7. febru-varijs 1892 v gostilni g. Venclja Zaverky (Restauration Ogrizek). Začetek ob 4. uri popoldan. Na večer je ravno tam prosta zabava in petje. Svirala bo Slatinska godba. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 30 kr.

(Dijaško semenišče.) Na svečnico zvečer je bila mala veselica v dijaškem semenišči v Mariboru. O njej je bilo petje, govor in gledališka igra. Počastili so veselico mil. knezoškof, korarji stolne cerkve, ravnatelj c. kr. gimnazije, profesorji, duhovniki mesta in tudi ne-kaj gg. bogoslovcev. Ves vspored se je izvršil točno in na čast semeniščanom. Najbolj se je dopadlo pa petje iz mladih grl in tudi gledališka igra je pripomogla veliko k splošnemu veselju.

(Prošnja.) Ker bo l. 1895 sedemstoletnica rojstva sv. Antona Padov., hoče frančiškanski samostan v Padovi popraviti svojo koncem 13. stol. sezidano cerkvo, v kateri so hranjeni onega svetnika ostanke in jezik nestrobnel; zato mlo prosí podpore. Kdor želi sv. Antonu, ki je znani čudodelnik, kaj podarovati, naj pošlje to po domačem duhovniku samostanu ali školijstvu v Padovi na Italijanskem.

(Naznanilo.) Prosim čč. gg. duhovnike in po-svetnjake, da poizvedo ter mi sporočajo, iz katere žup-nije na spodn. Štajarskem izvira rodbina »Kern«. Ali

*) Natančni pregled po številkah dobili smo iz marljivih rok gosp. učitelja v Slov. goricah J. K—č.